

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 244/2011-50

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 24. augusta 2011 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka v konaní o sťažnosti K. H., B., zastúpeného advokátom JUDr. J. S., B., vo veci namietaného porušenia základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 328/2009 z 29. novembra 2010 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo K. H. podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 328/2009 z 29. novembra 2010 porušené bolo.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 328/2009 z 29. novembra 2010 z r u š u j e a v e c v r a c i a Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky j e p o v i n n ý uhradiť K. H. trovy právneho zastúpenia v sume 314,18 (slovom tristoštrnásť eur a osemnásť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. S., B., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Sťažnosti vo zvyšnej časti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. februára 2011 doručená sťažnosť K. H., B. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. S., B., ktorou namietal porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Cdo 328/2009 z 29. novembra 2010 (ďalej len „rozsudok najvyššieho súdu“ alebo „napadnutý rozsudok“).

Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd rozhodol o jeho sťažnosti týmto nálezom:

„Základné právo K. H... vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1/ Ústavy SR, základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1/ Ústavy SR, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na právnu istotu vyplývajúce z čl. 1 ods. 1/ Ústavy SR rozsudkom Najvyššieho súdu SR, č. k.: 3Cdo 328/2009 zo dňa 29. 11. 2010 porušené bolo.

Rozsudok Najvyššieho súdu SR, č. k.: 3Cdo 328/2009 zo dňa 29. 11. 2010 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.

Slovenská republika, zast. Najvyšším súdom SR je povinná nahradiť sťažovateľovi – K. H... trovy konania a právneho zastúpenia na účet JUDr. J. S., advokáta, ... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu a uznesením č. k. I. ÚS 244/2011-15 z 23. júna 2011 ju prijal na ďalšie konanie.

Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci vyjadril predseda najvyššieho súdu podaním č. k. KP 4/2011-62 z 12. júla 2011.

Právny zástupca sťažovateľa sa podaním z 22. júla 2011 vyjadril k stanovisku predsedu najvyššieho súdu.

Predseda najvyššieho súdu v podaní z 12. júla 2011 a právny zástupca sťažovateľa v podaní z 22. júla 2011 ústavnému súdu oznámili, že netrvajú na ústnom pojednávaní.

Ústavný súd preto so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Z obsahu rozsudku najvyššieho súdu vyplýva nasledujúci priebeh konania, ktorý tomuto rozsudku predchádzal, zhodne opísaný aj v sťažnosti sťažovateľa, ako aj obsah samotných dôvodov rozsudku najvyššieho súdu:

«Žalobou z 18. marca 1992 sa žalobca podľa zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách (ďalej len „zákon č. 87/1991 Zb.“) domáhal, aby súd zaviazal žalovaných uzavrieť s ním do 3 dní dohodu o vydaní nehnuteľností v katastrálnom území B., ktoré sú

vedené ako dom súpisné č. 35 na parcele č. 1336 a parcela č. 1336 – zastavané plochy vo výmere 2621 m² (ďalej len „nehnutelnosti“). Na odôvodnenie žaloby uviedol, že nehnuteľnosti nadobudol v roku 1943 dedením po JUDr. V. H. a ako ich vlastník uzatvoril 2. februára 1948 s J. B. a M. B., právnymi predchodcami žalovaných 2/ až 5/4 kúpnu zmluvu (ďalej len „kúpna zmluva“). Na jej základe ale nedošlo k prevodu vlastníctva nehnuteľností, lebo kúpna zmluva nebola uzatvorená platne (v čase jej uzatvorenia nebol plnoletý a jeho úkon nebol schválený poručenským súdom, konal v tiesni, kúpna cena mu nebola vyplatená, prevod bol len fiktívny, aby sa predišlo hroziacemu znárodneniu). Neskoršie znárodnenie nehnuteľností štátom znamenalo majetkovú krivdu relevantnú podľa zákona č. 87/1991 Zb., ktorá ale so zreteľom na neplatnosť kúpnej zmluvy bola spôsobená jemu (jeho vlastníctvo bolo odňaté), teda nie J. B. a M. B. Štátny podnik Pivovary a sladovne M., š. p. „v likvidácii.“, ktorý v čase nadobudnutia účinnosti zákona č. 87/1991 Zb. spravoval znárodnený objekt vo vlastníctve štátu, mal preto nehnuteľnosti vydať jemu ako oprávnenej osobe. Pokiaľ ich napriek tomu dohodou zo 17. októbra 1991, ktorú registrovalo Štátne notárstvo v B. rozhodnutím zo 17. februára 1992 sp. zn. R VI 96/1991, vydal M. B. a právnym nástupcom jej nebohého manžela J. B. (ďalej len „dohoda o vydaní nehnuteľností“), je dohoda o vydaní nehnuteľností neplatná a žalovaných zaťažuje povinnosť vydať mu nehnuteľnosti.

Okresný súd Banská Bystrica rozsudkom z 26. októbra 1992 č. k. 20 C 80/1992-41 žalobu zamietol... Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 3. júna 1993 sp. zn. 14 Co 1474/93 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie...

V ďalšom konaní Okresný súd Banská Bystrica pripustil „vzájomnú žalobu“ žalovanej I/ proti ostatným žalovaným na určenie neplatnosti dohody o vydaní vecí a na uloženie ich povinnosti vydať nehnuteľnosti žalovanej I/... rozsudkom z 18. novembra 1993 č. k. 20 C 80/92-110 žalobu voči žalovanej I/ zamietol a ostatným žalovaným uložil povinnosť vydať nehnuteľnosti... žalobcovi. Zároveň určil, že dohoda o vydaní nehnuteľností je neplatná; vzájomnú žalobu žalovanej I/ vo zvyšku zamietol. V odôvodnení uviedol, že žalobca nebol v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy plnoletý... a jeho právny úkon nebol schválený predpísaným spôsobom, preto je kúpna zmluva neplatná. Pokiaľ boli nehnuteľnosti znárodnené podľa zákona č. 115/1948 Zb... majetková krivda postihla

žalobcu – oprávnenú osobu v zmysle zákona č. 87/1991 Zb... Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo 17. novembra 1994 sp. zn. 14 Co 3617/94 napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie...

Rozsudkom z 19. novembra 2002 č. k. 20 C 80/92-368 Okresný súd Banská Bystrica uložil žalovaným 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 povinnosť vydať nehnuteľnosti... žalobcovi. Žalobu voči žalovaným 1/ a 4/ zamietol. Určil, že dohoda o vydaní nehnuteľností je neplatná. Zároveň zamietol „vzájomnú žalobu“ žalovanej 1/ v časti, ktorou sa domáhala, aby ostatní žalovaní boli zaviazaní súdom vydať jej nehnuteľnosti... Vychádzal z tohto, že kúpna zmluva je neplatná, lebo žalobca v čase jej uzatvorenia nebol plnoletý a zmluvu uzatvoril v tiesni pod tlakom hroziacej perzekúcie. Nehnuteľnosti preto zostali vo vlastníctve žalobcu a jemu boli znárodnené v rozpore s vtedy platnými právnymi predpismi...

Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 22. mája 2003 sp. zn. 12 Co 45/2003 zmenil výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bola žalovaným 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 uložená povinnosť vydať nehnuteľnosti žalobcovi... tak, že túto povinnosť uložil aj žalovanej 4/. Výrok, ktorým súd prvého stupňa zamietol žalobu voči žalovanej 1/ potvrdil, a výrok prvostupňového rozsudku, ktorým bola určená neplatnosť dohody o vydaní nehnuteľností, zmenil tak, že „vzájomnú žalobu“ žalovanej 1/ zamietol. Potvrdil aj výrok rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bola zamietnutá „vzájomná žaloba“ žalovanej 1/ na uloženie povinnosti ostatným žalovaným vydať jej nehnuteľnosti... V odôvodnení uviedol, že po tom, ako boli nehnuteľnosti už vydané postupom podľa zákona č. 87/1991 Zb., treba žalobou uplatnený nárok žalobcu posudzovať podľa § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb. V zmysle tohto ustanovenia platí, že ak bola vec vydaná, môžu osoby, ktorých nároky uplatnené v stanovenej lehote neboli uspokojené, uplatniť svoje nároky na súde voči osobám, ktorým sa vec vydala, a to do jedného roka odo dňa účinnosti tohto zákona... kúpna zmluva je neplatná z dôvodu, že žalobca v čase jej uzatvorenia nebol plnoletý a jeho úkon nebol schválený poručenským súdom... oprávnenou osobou podľa zákona č. 87/1991 Zb. bol žalobca, mali byť nehnuteľnosti vydané jemu...

Opravným uznesením z 31. júla 2003 sp. zn. 12 Co 45/2003 Krajský súd v Banskej Bystrici... doplnil o výrok, v zmysle ktorého sa pripúšťa dovolanie... Na odôvodnenie vyslovenia prípustnosti dovolania odvolací súd uviedol, že za otázku zásadného právneho významu považoval otázku platnosti právneho úkonu žalobcu (kúpnej zmluvy) „vo vzťahu

k jeho neplnoletosti a úpravu Rakúsko – Uhorského práva, podľa ktorého sa žalobca mohol v lehote 32 rokov od dáta vkladu domáhať obnovenia predošlého pozemkovoknižného stavu len žalobou o výmaz. Je potrebné zodpovedať otázku, či jeho právny úkon je platný aj s prihliadnutím na ďalší vývoj právnej úpravy, ako aj na to, že 32 ročnú lehotu podľa Uhorského práva nemohol využiť. Na základe týchto skutočností je potrebné posúdiť, či v prípade neexistencie podanej žaloby o výmaz podľa Uhorského práva možno považovať právny úkon žalobcu za platný“...

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. mája 2003 sp. zn. 12 Co 45/2003 v spojení s jeho opravnými uzneseniami napadla dovolaním žalovaná 1/, ktorá uviedla, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. b/ O. s. p. (§ 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p.), lebo „žalobca v danom konaní nie je aktívne legitimovaný a nemá spôsobilosť byť účastníkom konania“. Podľa jej názoru došlo v konaní tiež k tzv. inej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). Napadnutý rozsudok spočíva na skutkovom zistení, ktoré nemá oporu vo vykonanom dokazovaní (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) a tiež na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. d/ O. s. p.)...

Aj žalovaní 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 podali proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 22. mája 2003 sp. zn. 12 Co 45/2003 v spojení s jeho opravnými uzneseniami dovolanie... uplatnili dovolací dôvod uvedený v § 241 ods. 2 písm. d/ O. s. p. (nesprávne právne posúdenie veci). Za nesprávny označili záver odvolacieho súdu, že kúpna zmluva je neplatná. V čase uzatvorenia kúpnej zmluvy platilo uhorské obyčajové právo. Vtedajším právnym poriadkom bol žalobca považovaný za neplnoletého a jeho právny úkon nebol schválený poručenským súdom. Pokiaľ bolo povolenie zápisu vykonané proti pravidlám týkajúcim sa schopnosti konať, mohol skutočný vlastník proti nepravému vlastníkovi začať spor o výmaz a až na základe rozhodnutia súdu mohol byť nesprávny zápis vymazaný z pozemkovej knihy. Žalobca žalobu o výmaz v 32-ročnej lehote nepodal. Podľa uhorského obyčajového práva platilo, že ak bol úkon podmiennečne platný „a táto podmienka“ nebola zrušená, ostal platný aj naďalej. Znárodňovací výmer bol vydaný až po tom, ako právni predchodcovia žalovaných 21 až 5/4 boli v pozemkovej knihe zapísaní ako vlastníci. Nehnutelnosti boli preto v súlade so zákonom č. 87/1991 Zb. vydané oprávneným (skutočne perzekuovaným) osobám...

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací rozsudkom z 24. mája 2007 sp. zn. 3 Cdo 3/2006: 1. zamietol dovolanie žalovanej 1/, 2. zamietol dovolanie žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 v časti smerujúcej proti výroku rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici... ktorým rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica... zmenil tak, že žalovaní 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 sú povinní vydať nehnuteľnosti žalobcovi...; vo zvyšnej časti dovolanie týchto žalovaných odmietol... Dovolací súd v odôvodnení svojho rozsudku... Zdôraznil, že po stránke vecnej správnosti mohol posudzovať len tie výroky rozsudku odvolacieho súdu, ktoré boli napadnuté procesne prípustným dovolaním... Pokiaľ ide o dovolanie žalovanej 1/, dovolací súd... konštatoval, že v dovolacom konaní sa nepotvrdila existencia vád v zmysle § 237 O. s. p. a tiež v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p... Dovolací súd vo vzťahu k dovolaniu žalovaným 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 uviedol, že i keď je nimi napadnutý výrok formálne označený ako „zmeňujúci“, z hľadiska žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 ide po rozhodujúcej (obsahovej) stránke o výrok potvrdzujúci (zmeňujúci je z hľadiska žalovanej 4/, ktorá ale dovolanie nepodala). Prípustnosť dovolania týchto dovolateľov vyslovil odvolací súd v samostatnom výroku svojho rozhodnutia. Dovolací súd osobitne zdôraznil, že ak odvolací súd vysloví prípustnosť dovolania podľa § 238 ods. 3 O. s. p., je dovolateľ oprávnený napadnúť jeho rozhodnutie len z dôvodu, že spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a to práve len v tej konkrétne vymedzenej otázke, pre ktorú bolo dovolanie pripustené... so zreteľom na vyššie uvedené medze dovolacieho prieskumu v danom prípade... dovolací súd uviedol, že pripustením dovolania bola vytvorená možnosť (len) pre preverenie správnosti riešenia otázky platnosti kúpnej zmluvy... dospel... k záveru, že odvolací súd vyriešil otázku neplnoletosti žalobcu v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy správne. So zreteľom na to, že žalobca v čase uzatvorenia zmluvy nebol plnoletý, nemohla byť kúpna zmluva platná. Vlastnícke právo k nehnuteľnosti, ktorá bola zapísaná v pozemkovej knihe, bolo možné nadobudnúť spravidla len vpisom do pozemkovej knihy. Náležitosti listín, na základe ktorých sa mal vykonať zápis do pozemkovej knihy, upravoval vtedajší právny poriadok. Ak bolo vkladové povolenie vystavené maloletou osobou bez súhlasu zákonného zástupcu alebo poručenského súdu, bol vklad od začiatku neplatný. V zmysle § 69 pozemkovoknižného poriadku medziiným platilo, že na základe listín, vydaných maloletými bez predpísaného „sudcovského“ schválenia, nemohol sa vykonať vklad alebo záznam. Pokiaľ sa v týchto

prípadoch vklad napriek tomu vykonal, pozemková kniha odporovala skutočnému právnenému stavu. Tento stav, ktorý bol na ujmu skutočného vlastníka, pripúšťal vtedajší právny poriadok riešiť žalobou o výmaz. Nepodanie žaloby v stanovenej lehote nemalo dopad na (ne)platnosť vkladu alebo (ne)platnosť zmluvy, Nepodaním žaloby v stanovenej lehote skutočný vlastník stratil možnosť preukázať v konaní o takejto žalobe neplatnosť vkladu. Zo spisu vyplýva, že žalobca v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy nebol plnoletý. Vkladové povolenie tvorilo v danom prípade súčasť kúpnej zmluvy. To znamená, že aj toto povolenie urobila osoba neplnoletá. Vychádzajúc z vyššie uvedeného bolo potrebné vysloviť názor, že neplatným právnym úkonom bola kúpna zmluva vrátane vkladového povolenia. Záverečnú časť odvolacím súdom pripustenej dovolacej otázky dovolací súd zodpovedal tak, že neskoršia právna úprava nezmenila nič na tom, že žalobca v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy nebol plnoletý; táto neskoršia právna úprava neobsahovala ustanovenia, ktoré by spätne za platné označovali právne úkony, urobené pred jej prijatím osobami, ktoré pre neplnoletosť neboli spôsobilé na ich urobenie. Z vyššie uvedeného dovolací súd vyvodil, že dovolanie žalovaných 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 smeruje v tejto časti proti výroku rozsudku odvolacieho súdu, ktorý je aj podľa právneho názoru dovolacieho súdu založený na správnom právnom posúdení veci. Ich dovolanie bolo preto potrebné v tejto časti zamietnuť podľa § 243b ods. 1 O. s. p. ako neopodstatnené.

Na základe sťažnosti žalobcov 2/, 3/, 5/1, 5/2, 5/3, 5/4 a spoločnosti Q., s. r. o. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) v náleze z 15. mája 2008 sp. zn. III. ÚS 303/07 (ďalej len „nález“) vyslovil, že ich základné právo... podľa čl. 20 ods. 1... podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo... podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 3/2006 z 24. mája 2007. Ústavný súd uvedený rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Rozsudku najvyššieho súdu vytkol, že sa „nevysporiadal so všetkými otázkami majúcimi podstatný vplyv na rozhodnutie vo veci...“...

Najvyšší súd, viazaný právnym názorom ústavného súdu,... dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie...

Krajský súd v Banskej Bystrici... rozsudkom zo 17. júna 2009 sp. zn. 15 Co 6/2009 rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica z 19. novembra 2002 č. k. 20 C 80/1992-368 v spojení s opravným uznesením... 1. zmenil vo výroku o povinnosti žalovaných 2/, 3/, 5/1,

5/2, 5/3 a 5/4 vydať žalobcovi nehnuteľnosti... tak, že žalobu zamietol, 2. potvrdil vo výroku, ktorým bola žaloba voči žalovaným 1/ a 4/ zamietnutá, 3. zmenil vo výroku určujúcim neplatnosť dohody o vydaní nehnuteľností tak, že žalobu zamietol, 4. potvrdil vo výroku zamietajúcom návrh žalovaného 1/ na vydanie nehnuteľností. Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodol zároveň o trovách konania... V odôvodnení tohto rozsudku odvolací súd uviedol, že vzhľadom na návrh spoločnosti Q., s. r. o. na odvolacom pojednávaní, ktorá nadobudla spoluvlastnícky podiel na nehnuteľnostiach od Ing. E. F. pripustil podľa § 211 ods. 2 O. s. p. a § 92 ods. 2 O. s. p., aby do konania namiesto žalovanej 4/ vstúpila uvedená obchodná spoločnosť. Na základe výsledkov dokazovania vykonaného súdom prvého stupňa a doplneného v odvolacom konaní pristúpil odvolací súd krieseniu otázok, či žalobca je osobou oprávnenou v zmysle § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb., či nehnuteľnosti v čase ich prechodu na štát boli v jeho vlastníctve a či teda utrpel majetkovú ujmu v zmysle uvedeného zákona. Aj v súlade s názorom ústavného súdu označil odvolací súd za rozhodujúce posúdenie kúpnej zmluvy. Vzhľadom na dátum uzavretia tejto zmluvy sa jej platnosť posudzuje podľa uhorského obyčajového práva. S poukazom na výsledky dokazovania odvolací súd dospel k záveru, že kúpna zmluva je neplatná z dôvodu, že predávajúci v čase jej uzavretia nebol plnoletý a v konaní nevyšlo najavo, že by jeho úkon bol schválený zákonom predpokladaným postupom. Obdobne nebolo preukázané, že by predávajúci tento úkon dodatočne konvalidoval v čase svojej plnoletosti – posledný úkon žalobcu pri uzatváraní kúpnej zmluvy bol jeho prejav, ktorým 3. februára 1948 (ešte v čase svojej neplnoletosti) uznal podpis na zmluve za svoj. Odvolací súd poukázal aj na to, že „vkladové povolenie“ tvorilo v danom prípade súčasť kúpnej zmluvy a keďže ju uzavrel účastník neplnoletý bez schopnosti samostatne konať, je neplatné i toto „vkladové povolenie“. V takom prípade údaje evidované v pozemkovej knihe odporovali skutočnému stavu (ako vlastníkom bol v nej vedený ten, kto vlastníkom v skutočnosti nebol). Pretože tento stav bol na ujmu skutočnému vlastníkovi, mohol sa skutočný vlastník v lehote 32 rokov domáhať výmazu vlastníctva. V danom prípade uvedená lehota začala plynúť 9. februára 1948 (a v dôsledku neskorších legislatívnych zmien uplynula dňom 1. januára 1961), žalobca však žalobu o výmaz vlastníctva nikdy nepodal. Odvolací súd preto dospel k záveru, že za vlastníkov sporných nehnuteľností v čase znárodnenia bolo potrebné považovať J. B. a M. B. K vydaniu zákona č. 115/1948 Zb. došlo 28. apríla 1948, teda v tzv. rozhodnom období

vymedzenom v zákone č. 87/1991 Zb. Prechodom majetku na štát podľa tohto zákona došlo k majetkovej krivde v zmysle § 1 ods. 1 uvedeného zákona. Dobu vzniku tejto krivdy treba vzťahovať k dátumu prijatia predmetného znárodňovacieho predpisu, v dôsledku čoho treba mať za to, že vlastníctvo bolo odňaté J. B. a M. B. Skutočnosť, že k znárodneniu došlo v rozpore s predmetným znárodňovacím predpisom (nehnuteľnosti totiž neslúžili na produkciu piva ani na prevádzku znárodneného pivovarnického podniku), zakladá dôvod na vydanie nehnuteľností v zmysle § 6 ods. 1 písm. k/ zákona č. 87/1991 Zb. Odvolací súd dodal, že v danom prípade vydaný znárodňovací výmer ako administratívny akt nespĺňal náležitosti účinného administratívneho aktu. Aj so zreteľom na obsah nálezu odvolací súd v ďalšej časti odôvodnenia rozsudku konštatoval, že kúpna zmluva bola (pre obe zmluvné strany) uzavretá v ťaživých spoločensko-politických podmienkach. Výhodnejšia však bola pre predávajúceho, ktorý za nehnuteľnosti získal aspoň čiastočné plnenie, J. B. a M. B. však za znárodnené nehnuteľnosti nebola poskytnutá žiadna odplata a dokonca boli perzekvovaní, trestne stíhaní, odsúdení a vykonal trest odňatia slobody. Z týchto dôvodov odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku, ktorým žalobe vyhovel, a to tak, že neopodstatnene podanú žalobu zamietol. V súlade so svojím názorom zaujatým v uvedenom zmeňujúcom výroku zároveň potvrdil zamietajúci výrok rozsudku súdu prvého stupňa proti žalovaným I/ a 4/.

Proti rozsudku odvolacieho súdu uvedenému v predchádzajúcom odseku podal žalobca dovolanie s odôvodnením, že v konaní mu postupom odvolacieho súdu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 241 ods. 2 písm. a/ O. s. p. a § 237 písm. f/ O. s. p.) a napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Odňatie možnosti pred súdom konať vyvodzoval z procesného postupu odvolacieho súdu (pripustenie zmeny účastníka konania žalovanej 4/ bez písomného vyhotovenia uznesenia a možnosti podať proti nemu odvolanie, pozn.)... Podľa jeho názoru mu možnosť konať pred súdom bola odňatá aj v súvislosti s rozhodovaním o trovách konania... Na odôvodnenie opodstatnenosti uplatnenia dovolacieho dôvodu v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. dovolateľ uviedol, že odvolací súd celkom prehliadol podstatnú skutočnosť, že totiž žalobca ako pôvodný vlastník nehnuteľností v spoločensko-politických pomeroch existujúcich v čase znárodnenia v roku 1948 a po ňom ani reálne nemohol využiť lehotu 32 rokov na podanie žaloby o výmaz vlastníctva. Takáto žaloba by mala smerovať

proti tomu, koho vlastníctvo sa navrhuje vymazať, J. B. a M. B. však boli v pozemkovej knihe vedení ako vlastníci nehnuteľností len pomerne krátky čas, lebo po znárodnení bol ako vlastník zapísaný štát. Podanie predmetnej žaloby preto právne i fakticky nebolo možné. Úvahy odvolacieho súdu o dôsledkoch nevyužitia uvedenej lehoty preto popierajú zmysel a účel zákona č. 87/1991 Zb. Podanie žaloby o výmaz vlastníctva napokon ani nebolo potrebné. Žalobca v súvislosti s tým poukázal na § 879 Všeobecného občianskeho zákonníka z roku 1811. Keďže kúpna zmluva bola neplatná, čo konštatoval aj odvolací súd, nebolo potrebné ju vyhlasovať za neplatnú. Neplatnosť nastávala ex lége a bol na ňu povinný prihliadnúť aj súd. Nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom spočíva podľa názoru dovolateľa tiež v tom, že k znárodneniu došlo ku dňu stanovenému v zákone č. 115/1948 Zb., teda k 1. januáru 1948; v uvedený deň bol však v pozemkovej knihe vedený ako vlastník žalobca. Nehnuteľnosti teda neboli znárodnené (a majetková krivda v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. nebola spôsobená) J. B. a M. B., ale žalobcovi. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku vyslovil svoje závery o retroaktivite znárodňovacieho výmeru, avšak k tomu, že rozhodujúcim pre posúdenie veci bol 1. január 1948, ku ktorému boli nehnuteľnosti znárodnené (§ 1 ods. 1 zákona č. 115/1948 Zb.), sa vôbec nevyjadril, resp. túto skutočnosť celkom opomenul...

Dovolanie v časti, ktorá smeruje proti výroku (1.) zmeňujúcemu prvostupňový rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaných 21, 31, 5/1, 5/2, 5/3 a 5/4 vydať žalobcovi nehnuteľnosti, je procesné prípustné v zmysle § 238 ods. 1 O. s. p.

Procesnú prípustnosť dovolania v časti, ktorá smeruje proti výroku (2.) potvrdzujúcemu prvostupňový rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby proti žalovaným 1/ a 4/, nemožno vyvodiť z ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O. s. p.; obdobne procesná prípustnosť dovolania v časti napadajúcej výroky o povinnosti žalobcu zaplatiť žalovaným náhradu trov konania nevyplýva z ustanovení § 239 ods. 1 až 3 O. s. p. Prípustnosť týchto častí dovolania by prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných vád v zmysle § 237 O. s. p...

dospel dovolací súd k záveru, že procesnú prípustnosť dovolania v časti, ktorá smeruje proti výroku (2.)... a tiež procesnú prípustnosť dovolania v časti napadajúcej výroky o povinnosti žalobcu zaplatiť žalovaným náhradu trov konania nemožno vyvodiť ani z § 237 O. s. p...

V ďalšom sa preto zaoberal len vecnou správnosťou výroku, ktorým Krajský súd v Banskej Bystrici napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil vo výroku o povinnosti žalovaných 2/, 3/, 5/1, 5/2, 5/3 a 5/4 vydať žalobcovi nehnuteľnosti tak, že žalobu zamietol...

Existencia procesných väd uvedených v § 237 O. s. p. a v § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. nevyšla v dovolacom konaní najavo.

Žalobca v dovolaní namieta, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.)...

a/ Prvý okruh námietok dovolateľa sa týka neplatnosti kúpnej zmluvy, zápisu vlastníctva v pozemkovej knihe v prospech právnych predchodcov žalovaných, 32-ročnej lehoty (v ktorej bolo podľa vtedajšieho právneho poriadku možné vo všeobecnosti podať žalobu o výmaz), žalobcom tvrdenej nadbytočnosti takejto žaloby v danom prípade (keďže kúpna zmluva bola neplatná, čo konštatoval aj odvolací súd), a tiež existencie individuálnych okolností brániacich žalobcovi podať takúto žalobu.

K podstate právnych otázok, ktoré súvisia s obsahom vyššie uvedených námietok sa najvyšší súd vyjadril už v rozsudku z 24. mája 2007 sp. zn. 3 Cdo 3/2006, na ktorý v tomto smere v plnom rozsahu poukazuje s poznámkou, že ústavný súd v náleze, ktorým zrušil predmetný rozsudok najvyššieho súdu, neoznačil tieto právne závery za ústavne nekonformné.

Dovolací súd dodáva, že v čase uzavretia kúpnej zmluvy platilo uhorské obyčajové právo, podľa ktorého treba aj v súčasnosti posudzovať otázku platnosti predmetného právneho úkonu. Odvolací súd dospel k správne mu záveru, že kúpna zmluva je neplatná, lebo predávajúci v čase jej uzavretia nebol plnoletý a v konaní nevyšlo najavo, že by jeho úkon bol schválený zákonom predpokladaným postupom. Obsahovo zhodný záver zaujal dovolací súd už v konaní sp. zn. 3 Cdo 3/2006, v ktorom uviedol, že „na základe listín, vydaných maloletými bez predpísaného 'sudcovského' schválenia, nemohol sa vykonať vklad alebo záznam; pokiaľ sa v týchto prípadoch vklad napriek tomu vykonal, pozemková kniha odporovala skutočnému právne mu stavu a tento stav, ktorý bol na ujmu skutočného vlastníka, pripúšťal vtedajší právny poriadok riešiť žalobou o výmaz“. Výsledkami vykonaného dokazovania bolo jednoznačne preukázané, že takáto žaloba nebola zo strany žalobcu nikdy podaná. Podľa právneho názoru dovolacieho súdu je pritom so zreteľom na

individuálne okolnosti prejednávanej veci irelevantné, z akých dôvodov k podaniu takejto žaloby nedošlo.

Za rozhodujúcu skutkovú okolnosť pre posúdenie určujúcej otázky (koho nehnuteľnosti boli znárodnené a komu bola znárodnením spôsobená majetková krivda) považoval odvolací súd to, že zápis v pozemkovej knihe v čase znárodnenia deklaroval vlastníctvo J. B. a M. B. Keďže správnosť tohto zápisu nebola relevantným spôsobom – v spore o výmaz – účinne spochybnená, bolo potrebné vychádzať z toho, že znárodneným bol majetok J. B. a M. B. a že im bola aktom znárodnenia nehnuteľností spôsobená majetková krivda v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. Dovolací súd považuje tieto právne závery za správne.

Treba dodať, že odvolací súd v ostatne napadnutom rozsudku riešil aj otázky, ktoré nemohli byť v konaní sp. zn. 3 Cdo 3/2006 dovolacím súdom posudzované vzhľadom na obsah dovolacej otázky vymedzenej pri pripustení dovolania (§ 238 ods. 3 O. s. p.). Odvolací súd sa zaoberal medziiným otázkou, či kúpna zmluva bola uzavretá v ťaživých spoločenských, politických alebo ekonomických pomeroch, či a pre ktorú zmluvnú stranu bola výhodná, či a v akom rozsahu sa na jej základe plnilo, či a aký stupeň perzekúcie postihol jednotlivé zmluvné strany, či znárodnenie bolo alebo nebolo v súlade s vtedajším právnym poriadkom a vyjadril sa tiež k podstate spôsobenej majetkovej krivdy. Právne závery prijal aj vo vzťahu k otázke, či žalobca je oprávnenou osobou v zmysle § 3 a § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb. a žalovaní 2/, 3/ a 5/1 až 5/4 osobami uvedenými v § 4 a § 5 ods. 5 zákona č. 87/1991 Zb. Správnosť právnych záverov, ktoré odvolací súd v tomto smere prijal a vysvetlil v odôvodnení napadnutého rozsudku, žalobca v dovolaní nespochybnil, a preto sa nimi dovolací súd nezaoberal.

b/ Do druhého argumentačného okruhu patria námietky dovolateľa o tom, že k znárodneniu došlo ku dňu stanovenému v zákone č. 115/1948 Zb. – k 1. januáru 1948. V ten deň bol totiž ako vlastník vedený žalobca. Dovolateľ vzhľadom na to tvrdí, že nehnuteľnosti boli znárodnené jemu a tým mu bola spôsobená majetková krivda v zmysle zákona č. 87/1991 Zb.; dodáva, že odvolací súd sa síce vyjadril o retroaktívite výmeru stanovujúceho rozsah znárodnenia, podľa názoru dovolateľa ale k časovému momentu znárodnenia nezaujal stanovisko. Z uvedených časových súvislostí žalobca vyvodil, že ak boli (jemu) znárodnené nehnuteľnosti k 1. januáru 1948, nemohol ich (aj z tohto dôvodu)

ako nevlastník platne previesť vo februári 1948 na právnych predchodcov žalovaných. Odvolací súd dospel k svojim záverom o retroaktívite na báze svojvoľných úvah ignorujúcich platné právne predpisy. Dovolací súd sa s touto argumentáciou žalobcu nestotožňuje.

Ústavný súd Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky v náleze z 21. decembra 1992 sp. zn. I. ÚS 597/92 uviedol, že je jasnou a závažnou právnou skutočnosťou, že k vydaniu zákona č. 115/1948 Zb. došlo dňa 28. apríla 1948, t. j. v tzv. rozhodnom období stanovenom zákonom č. 87/1991 Zb. Vydaním zákona č. 115/1948 Zb. došlo ku krivde, ktorú má na mysli § 1 ods. 1 zákona č. 87/1991 Zb. Zákon č. 115/1948 Zb. bol koncipovaný ako nástroj triedneho boja, účelom ktorého bolo upevniť diktatúru totalitnej moci. O tom svedčí aj jeho retroaktívita, čo vo vzťahu k praktickému výkonu vlastníckeho práva znamenalo rozpor tohto normatívneho aktu s právom vlastníť a tiež so základnými princípmi právneho štátu. Za deň vzniku majetkovej krivdy v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. treba preto považovať deň prijatia zákona č. 115/1948 Zb. (t. j. 28. apríl 1948).

K uvedenej problematike sa vyjadril tiež najvyšší súd, ktorý v rozsudku z 29. júna 2007 sp. zn. 3 Cdo 14/2007, 15/2007 uviedol, že znárodňovacie predpisy z roku 1948 boli nástrojmi triedneho boja a z pohľadu súčasnosti sa priečia princípom a zásadám demokratickej spoločnosti. Zákon č. 87/1991 Zb. tento charakter znárodňovacích predpisov nepreliada. Zohľadňuje, že predpisy z tzv. druhej etapy znárodnenia (najmä zákony č. 114/1948 Zb. až č. 125/1948 Zb.), i keď vydané 28. apríla 1948 (prípadne 5. a 6. mája 1948), ako deň znárodnenia uvádzali 1. január 1948. Vychádzajúc zo všeobecne akceptovaného princípu zákazu pravej retroaktivity právnych predpisov treba však vychádzať z toho, že k znárodneniu došlo dňom prijatia týchto znárodňovacích zákonov.

Dovolací súd zo všetkých vyššie uvedených dôvodov konštatuje, že nehnuteľnosti boli znárodnené tomu, kto bol za ich vlastníka považovaný 28. apríla 1948; len tomuto subjektu mohla byť spôsobená majetková krivda v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. To znamená, že dovolací dôvod v zmysle § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p. bol žalobcom uplatnený neopodstatnene.

Najvyšší súd z dôvodov vyššie uvedených dovolanie zamietol (§ 243b O. s. p.) v časti napadnutej procesne prípustným dovolaním a vo zvyšnej časti odmietol ako procesne neprípustné podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p.; riadiac sa

právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať otázkou vecnej správnosti výrokov rozsudku odvolacieho súdu napadnutých procesne neprípustnou časťou dovolania...»

Sťažovateľ vidí porušenie ním označených základných a iných práv v nesprávnych právnych záveroch a nedostatočnom odôvodnení rozsudku najvyššieho súdu, ako aj v rozpornosti jeho právnych záverov s právnym poriadkom a uvádza:

«Domnievam sa, že rozhodnutím Najvyššieho súdu SR č. k.: 3Cdo 238/2009 zo dňa 29. 11. 2010 ako aj rozhodnutím Krajského súdu Banská Bystrica č. k.: 15Co 6/2009 zo dňa 17. 06. 2009 bolo porušené moje základné právo vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1/ Ústavy SR, ako i právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1/ Ústavy SR, právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1/ Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a právo na právnu istotu vyplývajúce z čl. 1 ods. 1/ Ústavy SR...»

Označenými rozhodnutiami došlo k porušeniu mojich základných práv v dôsledku nasledovných pochybení:

A/ Arbitrárnosť rozhodnutia, resp. jeho nedostatočné odôvodnenie

B/ Rozhodnutie v rozpore s platnou právnou normou...

Arbitrárnosť rozhodnutia, resp. jeho nedostatočné odôvodnenie...

V danom prípade je označené rozhodnutie Najvyššieho súdu SR arbitrárne z pohľadu nedostatočného zodpovedania otázok, týkajúcich sa neplatnosti kúpnej zmluvy zo dňa 02. 02. 1948 – najmä z pohľadu účinkov tejto neplatnosti a vzťahu týchto účinkov k podaniu/nepodaniu žaloby o výmaz.

V danom prípade súdy zhodne posúdili spomínanú kúpnu zmluvu ako neplatnú, z dôvodu nedostatku veku na mojej strane v čase jej uzatvárania. Tento záver je obsiahnutý jednak v skoršom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR (3Cdo 3/2006), ďalej v následnom rozhodnutí odvolacieho súdu (15Co 6/2009), ako i v poslednom rozhodnutí Najvyššieho súdu SR (3Cdo 329/2009).

V nadväznosti na vyslovený záver o neplatnosti kúpnej zmluvy je potom mimoriadne dôležité vysporiadať sa s otázkou, aké účinky táto neplatnosť vyvoláva – a to najmä z pohľadu posúdenia s tým súvisiacej otázky prípadného podania či nepodania žaloby o výmaz.

V podanom dovolaní som vo vzťahu k uvedenému argumentoval najmä nasledovnými skutočnosťami. V prípade uvedenej kúpnej zmluvy sa nepochybne jednalo, o neplatnosť právneho úkonu (kúpnej zmluvy), tak ako tento pojem poznal v tom čase platný právny poriadok. V zmysle ustanovenia § 879 Všeobecného občianskeho zákonníka (vyhlásený cis. Patentom č. 946 z 01. 06. 1811) „Smlouva, jež se přičí zákonnému zákazu nebo dobrým mravům, jest neplatna (nicotná).“ – pozn. oficiálny nemecký text používa výraz „nichtig“. Skutočnosť, že sa jednalo o absolútnu neplatnosť teda jednak vyplýva priamo z uvedenej zákonnej dikcie, pričom táto je navyše podporená i právnou teóriou (viď. Rouček, Sedláček – Komentář k Československému obecnému zákonníku občanskému a občanské právo platné na Slovensku a v Podkarpatské Rusi, Praha, 1936, str. 138). V tejto súvislosti opätovne poukazujem i na judikát – rozh. zo dňa 29. 12. 1930, Rv I 1247/29, podľa ktorého „Nicotnost smlouvy contra legem nebo contra bonos mores jest absolutní, jest k ní přihlížeti z povinnosti úřadu.“.

Z uvedeného je potom zrejmé, že takto neplatný právny úkon teda nebolo potrebné vyhlasovať za neplatný, pretože na jeho neplatnosť bol príslušný orgán (súd) povinný prihliadať z úradnej povinnosti, keďže spomínaná neplatnosť nastávala ex lege a nie až na základe prípadného rozhodnutia o jeho neplatnosti. Len pre úplnosť uvádzam, že v danom prípade ide o rozpor „contra legem“ minimálne s ustanovením § 232 Všeobecného občianskeho zákonníka, podľa ktorého „Nemovitý statek může býti zcizen jen v případě nouze nebo k patrnému prospěchu nezletilcovu se schválením poručenského soudu a zpravidla jen veřejnou dražbou, z důležitých příčin však může býti soudem povoleno i zcizení z volné ruky.“. Aplikujúc uvedené na daný prípad potom znamená, že kúpna zmluva bola uzatvorená v rozpore so zákonom, v dôsledku čoho je potrebné považovať ju za absolútnu neplatný právny úkon, tak ako tento pojem nepochybne poznala jednak v tom čase platná právna úprava ako i jej aplikačná prax.

Ak teda kúpna zmluva bola absolútnu neplatným právny úkonom, potom je nepochybne bez právneho významu, či z mojej strany došlo alebo nedošlo k podaniu žaloby o výmaz. Účinky absolútnu neplatnosti predsa nemožno podmieňovať podaním akejkoľvek žaloby, keďže tieto účinky nastávajú ex lege už samotným uzatvorením absolútnu neplatného právneho úkonu.

Tento právny názor si napokon osvojil i Najvyšší súd SR vo svojom skoršom rozhodnutí o dovolaní č. k.: 3Cdo 3/2006 zo dňa 24. 05. 2007, keď výslovne uvádza: „... Nepodanie žaloby (pozn. o výmaz) v stanovenej lehote nemalo dopad na (ne)platnosť vkladu alebo (ne)platnosť zmluvy. Nepodaním žaloby v stanovenej lehote skutočný vlastník stratil možnosť preukázať v konaní o takejto žalobe neplatnosť vkladu.“ (str. 19 predmetného rozhodnutia). Hoci uvedené rozhodnutie bolo neskôr formálne zrušené nálezom Ústavného súdu SR č. k.: III ÚS 303/07-37 zo dňa 15. 05. 2008, po obsahovej stránke nebol citovaný záver dovolacieho súdu nijako spochybnený. Napokon i samotný Najvyšší súd SR vo svojom neskoršom rozhodnutí 3Cdo 328/2009 na tento skorší rozsudok Najvyššieho súdu SR poukazuje s poznámkou, že ústavný súd v náleze, ktorým zrušil predmetný rozsudok, neoznačil tieto právne závery za ústavne nekonformné, (str. 21 odôvodnenia).

Vo vzťahu k právnemu posúdeniu uvedenej otázky v prvom rade pochybil odvolací súd, keď v rozhodnutí 15Co 6/2009 nielen že de facto rozhodol v rozpore s vyššie uvedeným právnym názorom – vysloveným Najvyšším súdom SR v rozhodnutí 3Cdo 3/2006, ale navyše v odôvodnení svojho rozhodnutia v tomto smere len stroho poukázal na „v tom čase platnú právnu úpravu, resp, v tom čase platné právo“, bez uvedenia čo i len jediného konkrétneho zákonného ustanovenia, ktoré by jeho odlišný právny záver odôvodňovalo.

Najvyšší súd SR, rozhodujúc ako dovolací súd sa následne v rozhodnutí 3Cdo 328/2009 s mojou vyššie uvedenou argumentáciou vôbec nevysporiadal. V odôvodnení predmetného rozhodnutia tak absentuje akákoľvek odpoveď resp, vyslovený právny názor vo vzťahu k otázke účinkov neplatnosti kúpnej zmluvy a najmä z pohľadu významu týchto účinkov k prípadnému podaniu či nepodaniu žaloby o výmaz. Z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia nie je vôbec zrejmé, ako sa dovolací súd vysporiadal s mojou vyššie uvedenou argumentáciou a k akému právnemu záveru v tomto smere dospel. Rozhodnutie dovolacieho súdu je tak z tohto pohľadu vyslovene arbitrárne, nedostatočne odôvodnené a v konečnom dôsledku nepreskúmateľné.

Navyše je len ťažko akceptovateľné, že ten istý Najvyšší súd SR na jednej strane vo svojom skoršom rozhodnutí (3Cdo 3/2006) k uvedenej otázke vyslovil jednoznačný záver v tom smere, že nepodanie žaloby o výmaz nemalo dopad na (ne)platnosť zmluvy, a následne vo svojom neskoršom rozhodnutí (3Cdo 328/2009) tento svoj skôr vyslovený

právny názor celkom ignoroval, pričom svoje rozhodnutie v tomto smere nijakým spôsobom neodôvodnil.

Vo vzťahu k podaniu či nepodaniu žaloby o výmaz len pre úplnosť dodávam, že s ohľadom na spoločensko-ekonomické zmeny a s nimi súvisiace zmeny dotýkajúce sa vlastníckeho práva je v prvom rade zrejmé, že uvedenú lehotu na podanie žaloby o výmaz nemohol využiť. Je potrebné zdôrazniť, že v dôsledku procesu znárodnenia boli uvedené nehnuteľnosti prevedené a vlastnícky zapísané na Československý štát. Pritom je zrejmé, že žaloba o výmaz by už zo svojej podstaty mohla logicky smerovať len voči tej osobe, ktorej pozemnoknižný zápis žalobca navrhuje vymazať. V danom prípade však právni predchodcovia žalovaných 2/ až 5/4 boli v pozemkovej knihe ako vlastníci zapísaní len po krátke časové obdobie, keďže v dôsledku znárodnenia bol ako vlastník zapísaný Československý štát. Týmto momentom už teda akékoľvek – čo i len teoretické – podanie žaloby o výmaz právne i fakticky neprichádzalo do úvahy...

Rozhodnutie v rozpore s platnou právnou normou...

V konaní som okrem iného argumentoval i tým, že znárodnenie v danom prípade prebehlo na základe Dekrétu prezidenta republiky č. 115/1948 Sb. ako zákonnej normy... V zmysle ustanovenia § 1 ods. 1/ bod 3. zákona č. 115/1948 Sb. o znárodnení... „Dnem 1. ledna 1948 se znárodňují zestátnením pivovary“...

dňom 01. 01. 1948 boli predmetné nehnuteľnosti mne ako vlastníkovi znárodnené na základe vyššie uvedených právnych predpisov. K znárodneniu teda došlo na základe zákona a to ku dňu, ktorý stanovil zákon – t. j. k 01. 01. 1948. Uvedený záver bol napokon viackrát judikovaný i Ústavným súdom ČR, napr. v rozhodnutí II. ÚS 275/95, podľa ktorého „Ke znárodnění podniků na základě znárodňovacích dekrétů prezidenta republiky, byly-li splněny všechny zákonem požadované skutečnosti, došlo ex lege a nikoliv až příslušným správním rozhodnutím, byť vydaným na základě znárodňovacího dekretu.“ Je teda nepochybné, že ak sa na základe vyššie uvedeného k 01. 01. 1948 stal vlastníkom znárodnených nehnuteľností Československý štát, logicky som potom ja ako žalobca nemohol kúpnu zmluvou zo dňa 02. 02. 1948 platne previesť sporné nehnuteľnosti, keďže v tom čase som už ich vlastníkom nebol. Otázku koho nehnuteľnosti boli znárodnené je teda možné jednoznačne zodpovedať vychádzajúc priamo z dikcie samotnej právnej úpravy.

V rozpore s uvedeným však odvolací súd v rozhodnutí 15Co 6/2009 tieto existujúce a stále platné právne normy vôbec nebral do úvahy. V odôvodnení len vyslovil svoj záver o retroaktivite výmeru, ktorým bol stanovený rozsah znárodnenia resp. o retroaktivite procesu znárodnenia ako takého, avšak ku skutočnosti, že rozhodujúci dátum znárodnenia (01. 01. 1948) vyplýva priamo zo zákona (§ 1 ods. 1/ zák. 115/1948 Sb.) sa nijako bližšie nevyjadril, resp. túto skutočnosť celkom opomenul.

Najvyšší súd SR v rozhodnutí 3Cdo 328/2009, poukazujúc na nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 597/92 a rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 14/2007, 15/2007, dospel k záveru, že v danom prípade boli nehnuteľnosti znárodnené tomu, kto bol za ich vlastníka považovaný 28. apríla 1948.

Záver odvolacieho i dovolacieho súdu považujem za nesprávny z dôvodu ich hrubého rozporu s platnými právnymi normami, ktoré sú súčasťou právneho poriadku SR. Som toho názoru, že v právnom štáte je neprípustné, aby sudca všeobecného súdu sám podľa vlastného uváženia vyhodnocoval súlad alebo nesúlad právneho predpisu s ústavou (či už z pohľadu retroaktivity alebo z akéhokoľvek iného dôvodu) a následne selektívne aplikoval len „vyhovujúce“ právne predpisy z rozhodujúceho obdobia (prípadne dokonca iba ich časti).

Dekrét prezidenta republiky č. 115/1948 Sb. ako zákonná norma je stále súčasťou platného právneho poriadku SR. Deň znárodnenia príslušných podnikov bol stanovený priamo spomínaným dekrétom – konkrétne v jeho § 1 ods. 1 bod 3. Pokiaľ táto právna norma resp. jej citované ustanovenie) nebola právne prípustným spôsobom zrušená či vyhlásená za neplatnú, je vylúčené aby všeobecné súdy ignorovali právnú úpravu, ktorá z tejto právnej normy vyplýva – či dokonca túto právnú úpravu akokoľvek svojvoľne „menili“ alebo „prispôbovali“...

Pokiaľ Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí 3Cdo 328/2009 argumentuje i spomínaným nálezom Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 597/92, je potrebné zdôrazniť, že toto rozhodnutie nič nemení na platnosti vyššie uvedených právnych noriem. Uvedený nález sa napokon ani nevyjadruje k otázke „dňa znárodnenia“, ale k otázke „dňa vzniku majetkovej krivdy v zmysle zákona č. 87/1991 Zb.“. Tieto skutočnosti je bezpodmienečne potrebné dôsledne rozlišovať. Kým deň znárodnenia je explicitne stanovený citovanou

platnou právnou normou, deň vzniku majetkovej krivdy žiadnym výslovným spôsobom v zákone č. 87/1991 Zb. stanovený nie je.

V zmysle ustanovenia § 1 ods. 1/ zákona č. 87/1991 Zb. „Zákon sa vzťahuje na zmiernenie následkov niektorých majetkových a iných krívd, ktoré vznikli občianskoprávnymi a pracovnoprávnymi úkonmi a správnymi aktmi, urobenými v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 (ďalej len „rozhodné obdobie“) v rozpore so zásadami demokratickej spoločnosti, rešpektujúcej práva občanov vyjadrené Chartou Organizácie Spojených národov, Všeobecnou deklaráciou ľudských práv a nadväzujúcimi medzinárodnými paktmi o občianskych, politických, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach. 1)“. Zákon v citovanom ustanovení zjavne vymedzuje časové obdobie, v rámci ktorého mohlo v dôsledku prijatia príslušných aktov dôjsť k vzniku majetkovej a inej krivdy. Uvedený zákon však jednak nijako nedefinuje pojem „deň vzniku majetkovej krivdy“, pričom v kontexte citovaného zákonného ustanovenia takýto deň navyše ani nie je rozhodujúci z pohľadu prípadnej aplikácie uvedeného zákona. Rozhodujúcim v tomto zmysle je deň, kedy bol určitý občianskoprávny, pracovnoprávny úkon či správny akt „urobený“ – t. j. či tento bol „urobený“ v tzv. rozhodnom období.

Každopádne však i pokiaľ by sme bez ohľadu na vyššie uvedené právne závery akceptovali postulát v tom zmysle, že „deň vzniku majetkovej krivdy = deň prijatia zákona č. 115/1948 Zb. (t. j. 27. apríl 1948), táto skutočnosť nič nemení na tom, že k znárodneniu uvedeným zákonom mohlo dôjsť výlučne dňom, ktorý je v § 1 ods. 1/ bod 3 tohto zákona stanovený ako deň znárodnenia – t. j. dňom 01. 01. 1948. Uvedený dátum je totiž stanovený priamo konkrétnym ustanovením uvedenej právnej normy so silou zákona, ktorá je platnou súčasťou právneho poriadku SR.

Akékoľvek pokusy o definíciu pojmu „deň vzniku majetkovej krivdy“ môžu byť preto relevantné výlučne vo vzťahu k otázkam aplikácie zákona č. 87/1991 Zb. na určitý prípad z pohľadu, či došlo k vzniku majetkovej krivdy spôsobom a za podmienok uvedených v § 1 ods. 1 tohto zákona.

V danom prípade je teda rozhodujúcim faktom „deň znárodnenia“ predmetných nehnuteľností, ktorý je stanovený priamo zákonom – a je ním deň 01. 01. 1948. Tento deň je potom rozhodujúci i z pohľadu posúdenia, koho (resp. komu patriace) nehnuteľnosti boli znárodnené a koho je následne potrebné považovať za tzv. oprávnenú osobu.

V tejto súvislosti sa žiada dodať, že tak ako v doterajšom priebehu konania bola opakovane akcentovane potreba posudzovania veci v zmysle práva platného v danom rozhodujúcom časovom období, táto potreba je obzvlášť opodstatnená i v prípade posudzovania samotného procesu znárodnenia a právnych noriem ktoré tento proces upravovali. V kontexte vykonaného dokazovania je nepochybné, že všetky orgány, inštitúcie či akékoľvek iné subjekty vystupujúce v znárodňovacom procese, v danom prípade zjavne považovali za vlastníka znárodňovaného majetku moju osobu – a to okrem iného i z dôvodu rešpektovania rozhodujúceho zákonom stanoveného dátumu znárodnenia (01. 01. 1948).»

Predseda najvyššieho súdu v podaní č. k. KP 4/2011-62 z 12. júla 2011 uviedol: „Arbitrárnosť, resp. nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia vidí sťažovateľ predovšetkým vtom, že najvyšší súd sa nevysporiadal s jeho argumentáciou týkajúcou sa neplatnosti zmluvy, pričom sťažovateľ poukazuje na ustanovenie § 879 Všeobecného občianskeho zákonníka (vyhláseného cisárskym patentom č. 946 Sb. 1. júla 1811), podľa ktorého mal najvyšší súd posúdiť zmluvu ako absolútne neplatnú. K tomuto tvrdeniu sťažovateľa uvádzam, že najvyšší súd posudzoval platnosť kúpnej zmluvy podľa uhorského obyčajového práva, ktoré platilo na Slovensku v čase uzavretia kúpnej zmluvy (pozri strany 21 a 22 napadnutého rozsudku najvyššieho súdu; touto otázkou sa najvyšší súd podrobne zaoberal aj v predchádzajúcom rozsudku 3 Cdo 3/2006, strany 17 až 20). Za rozhodujúcu skutkovú okolnosť pre posúdenie otázky komu patrili nehnuteľnosti, ktoré boli znárodnené, považoval najvyšší súd zápis v pozemkovej knihe deklarujúci vlastníctvo J. B. a M. B., spolu so skutočnosťou, že správnosť tohto zápisu nebola spochybnená žalobou o výmaz.

Pokiaľ sťažovateľ uvádza, že je len ťažko akceptovateľné, že najvyšší súd na jednej strane vo svojom skoršom rozhodnutí (3 Cdo 3/2006) k otázke neplatnosti kúpnej zmluvy vyslovil jednoznačný záver v tom smere, že nepodanie žaloby o výmaz nemalo dopad na (ne)platnosť zmluvy a vo svojom neskoršom rozhodnutí (3 Cdo 328/2009) tento svoj skôr vyslovený právny názor celkom ignoroval, je treba pripomenúť, že rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 3/2006 bolo zrušené nálezom ústavného súdu III. ÚS 303/07 z 15. mája 2008 a v napadnutom rozsudku sp. zn. 3 Cdo 328/2009 najvyšší súd rozhodol v súlade s požiadavkami ústavného súdu vyslovenými v tomto náleze.

Pri otázke namietaného rozporu rozhodnutia najvyššieho súdu s platnou právnou normou sťažovateľ uvádza, že za deň znárodnenia mal byť považovaný 1. január 1948 a nie 28. apríl 1948, ako to ustálil najvyšší súd.

V tejto otázke odkazujem na odôvodnenie napadnutého rozsudku (najmä na strane 23) v ktorom sú uvedené dostatočné a zrozumiteľné dôvody, prečo je treba považovať dátum 28. apríl 1948 za deň vzniku majetkovej krivdy v zmysle zákona č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách, a teda za deň znárodnenia sporných nehnuteľností. Najvyšší súd uskutočnil výklad uvedenej otázky v súlade s vlastnou judikatúrou a judikatúrou Ústavného súdu Českej a Slovenskej federatívnej republiky...

Namietané rozhodnutie najvyššieho súdu nie je možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu, pretože najvyšší súd sa v dovolacom konaní vysporiadal s námietkami sťažovateľa a svoje rozhodnutie riadne odôvodnil...“

Právny zástupca sťažovateľa v podaní z 22. júla 2011 uviedol, že nesúhlasí s právnym názorom uvedeným v stanovisku predsedu najvyššieho súdu a zotrváva v celom rozsahu na svojej argumenácii uvedenej v sťažnosti.

III.

Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak

porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie, zakázať pokračovanie v porušovaní základných práv a slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, alebo ak je to možné, prikázať, aby ten, kto porušil práva alebo slobody podľa odseku 1, obnovil stav pred porušením.

Sťažovateľ v sťažnosti namietal porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97).

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Dedenie sa zaručuje.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Vychádzajúc zo svojho ústavného postavenia ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať skutkové závery a právne názory všeobecného súdu vyjadrené v jeho rozhodnutiach. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách.

Posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (mutatis mutandis I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Vychádzajúc z uvedených právnych názorov bolo úlohou ústavného súdu posúdiť námietky sťažovateľa uplatnené v sťažnosti proti rozsudkom najvyššieho súdu z hľadiska rešpektovania záruk vyplývajúcich mu z čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy.

Relevantná právna úprava

V preambule zákona Federálneho zhromaždenia Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky č. 87/1991 Zb. o mimosúdnych rehabilitáciách podľa znenia v rozhodnom období (ďalej len „zákon č. 87/1991 Zb.“ alebo „reštitučný zákon“) sa uvádza: „Federálne zhromaždenie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky v snahe zmierniť následky niektorých majetkových a iných krívd, ku ktorým došlo v období rokov 1948 až 1989, vedomé si, že tieto krivdy tým menej potom rôzne nespravodlivosti z období ešte vzdialenejších, včítane krívd na občanoch nemeckej a maďarskej národnosti, nemožno

nikdy úplne napraviť, chtiac však potvrdiť svoju vôľu, aby k podobným krivdám už nikdy nedochádzalo, uznieslo sa na tomto zákone.“

Podľa § 1 ods. 1 reštitučného zákona zákon sa vzťahuje na zmiernenie následkov niektorých majetkových a iných krívd, ktoré vznikli občianskoprávnymi a pracovnoprávnymi úkonmi a správnymi aktmi urobenými v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 (ďalej len „rozhodné obdobie“) v rozpore so zásadami demokratickej spoločnosti, rešpektujúcej práva občanov vyjadrené Chartou Organizácie Spojených národov, Všeobecnou deklaráciou ľudských práv a nadväzujúcimi medzinárodnými paktmi o občianskych, politických, hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach.

Podľa § 3 ods. 1 reštitučného zákona oprávnenou osobou je fyzická osoba, ktorej vec prešla do vlastníctva štátu v prípadoch uvedených v § 6 zákona, pokiaľ je štátnym občanom Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky a má trvalý pobyt na jej území.

Reštitučný zákon v § 3 ods. 2 ustanovuje, ktoré osoby sa považujú za oprávnené osoby v prípade úmrtia osoby uvedenej v odseku prvom.

Podľa § 5 ods. 1 reštitučného zákona povinná osoba vydá vec na písomnú výzvu oprávnenej osobe, ktorá preukáže svoj nárok na vydanie veci a uvedie spôsob jej prevzatia štátom. Ak ide o vydanie hnutelnej veci, ak tiež preukáže, kde sa vec nachádza. Ak je oprávnených osôb viac a nárok na vydanie veci uplatnia v lehote podľa odseku 2 len niektoré z nich, vydá sa im celá vec.

Podľa § 5 ods. 2 reštitučného zákona na vydanie veci vyzve oprávnená osoba povinnú osobu do šiestich mesiacov odo dňa účinnosti tohto zákona, inak jej nárok zanikne.

Podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona povinná osoba uzavrie s oprávnenou osobou dohodu o vydaní veci a vec jej vydá.

Podľa § 5 ods. 5 reštitučného zákona ak bola vec vydaná, môžu osoby, ktorých nároky uplatnené v lehote uvedenej v odseku 2 neboli uspokojené, tieto nároky uplatniť na súde voči osobám, ktorým sa vec vydala, do jedného roka odo dňa účinnosti tohto zákona.“

Podľa § 1 ods. 1 zákona Ústavodárneho Národného shromáždění republiky Československé č. 115/1948 Sb. z 28. apríla 1948 o znárodnění dalších průmyslových a jiných výrobních podniků a závodů v oboru potravinářském a o úpravě některých poměrů znárodněných a národních podniků tohoto oboru (ďalej len „zákon č. 115/1948 Zb. z 28. apríla 1948“) „Dnem 1. ledna 1948 se znárodňují zestátněním:...”.

Skutkový stav vyplývajúci zo sťažnosti, jej príloh a k nej vzťahujúceho sa spisu

Sťažovateľ ako neplnoletý vlastník nehnuteľností uzatvoril 2. februára 1948 kúpnu zmluvu s J. B. a M. B. ako kupujúcimi, predmetom ktorej bol prevod nehnuteľností. Na základe tejto kúpnej zmluvy bol v pozemkovej knihe povolený a vykonaný zápis kupujúcich ako vlastníkov prevádzaných nehnuteľností.

Podľa zákona č. 115/1948 Zb. z 28. apríla 1948 došlo k znárodneniu nehnuteľností označených v kúpnej zmluve z 2. februára 1948 a v ďalšom tieto patrili do vlastníctva štátu.

Podľa zákona č. 87/1991 Zb. si uplatnili reštitučné nároky na uvedené nehnuteľnosti v zákonnej lehote tvrdiac, že sú oprávnenými osobami tak sťažovateľ, ako aj právni nástupcovia kupujúcich *J. B. a M. B.*

Označené nehnuteľnosti boli podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona povinnou osobou vydané právnym nástupcom J. B. a M. B. uzavretím dohody o vydaní nehnuteľností zo 17. októbra 1991, a nie sťažovateľovi.

Sťažovateľ sa preto podľa § 5 ods. 5 reštitučného zákona žalobou podanou Okresnému súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) domáhal vydania sporných nehnuteľností od subjektov, ktorým boli tieto vydané.

V priebehu súdneho konania o žalobe sťažovateľa sa nesporne ustálilo, že platnosť kúpnej zmluvy z 2. februára 1948 uzavretej medzi sťažovateľom ako predávajúcim a J. B. a M. B. ako kupujúcimi sa vzhľadom na jej dátum uzavretia posudzuje podľa uhorského obyčajového práva. Nesporne bol v konaní ustálený aj záver o neplatnosti kúpnej zmluvy z 2. februára 1948 a „vkladového povolenia“ z dôvodu neplnoletosti sťažovateľa pri vykonaní týchto právnych úkonov. Taktiež bol nesporne ustálený záver, že údaje evidované v pozemkovej knihe odporovali skutočnému stavu vlastníctva nehnuteľnosti, keďže v pozemkovej knihe boli ako vlastníci na základe týchto neplatných právnych úkonov evidovaný J. B. a M. B., ktorí vlastníckmi nehnuteľností v skutočnosti neboli.

V priebehu posudzovaného konania nebolo sporným ani to, že sú splnené zákonné podmienky na prinavrátenie vlastníctva k znárodneným nehnuteľnostiam, ktoré tvorili predmet už označenej kúpnej zmluvy z 2. februára 1948.

Spornou zostala otázka, kto je vo vzťahu k označeným znárodneným nehnuteľnostiam oprávnenou osobou v zmysle reštitučného zákona.

V prvej etape posudzovaného súdneho konania všeobecné súdy [rozsudok okresného súdu č. k. 20 C 80/1992-368 z 19. novembra 2002 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 12 Co 45/2003 z 22. mája 2003 a v spojení s rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 3/2006 z 24. mája 2007] dospeli k právnomu záveru, že oprávnenou osobou na vydanie znárodnených nehnuteľností je sťažovateľ ako skutočný vlastník znárodnených nehnuteľností a jeho postihla majetková krivda znárodnením nehnuteľností. Na základe uvedeného potom všeobecné súdy v prvej etape konania nárokom sťažovateľa svojimi právoplatnými rozhodnutiami vyhovel.

Nálezom ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 303/07 z 15. mája 2008 nebol vyslovený záväzný právny názor k otázke určenia, kto je oprávnenou osobou pri tejto reštitúcii, ktorým by boli všeobecné súdy pri svojom ďalšom rozhodovaní viazané. Ústavný súd len považoval závery najvyššieho súdu v jeho rozsudku sp. zn. 3 Cdo 3/2006 z 24. mája 2007

za predčasné bez skúmania a zistenia ďalších okolností, ktoré podľa ústavného súdu mali byť relevantné k rozhodnutiu vo veci. Ústavný súd preto svojím nálezom zrušil rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 3/2006 z 24. mája 2007 vydaný v dovolacom konaní a vec mu vrátil na ďalšie konanie a následne najvyšší súd zrušil v dovolacom konaní preskúmané uznesenie krajského súdu sp. zn. 12 Co 45/2003 z 22. mája 2003 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd v rozsudku sp. zn. 15 Co 6/2009 zo 17. júna 2009 (pri opätovnom rozhodovaní o odvolaní žalovaných proti rozsudku okresného súdu č. k. 20 C 80/1992-368 z 19. novembra 2002) a najvyšší súd v napadnutom rozsudku (pri rozhodovaní o dovolaní sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 15 Co 6/2009 zo 17. júna 2009) dospel k právnomu záveru, že oprávnenou osobou na vydanie znárodnených nehnuteľností nie je sťažovateľ ako skutočný vlastník znárodnených nehnuteľností, ale právni nástupcovia J. B. a M. B., teda osôb, ktoré boli evidované v pozemkovej knihe ako vlastníci nehnuteľností v čase ich znárodnenia. Ako čas znárodnenia krajský súd a najvyšší súd v napadnutom rozsudku ustálili dátum vydania zákona č. 115/1948 Zb. z 28. apríla 1948, a nie dátum 1. apríla 1948, ku ktorému podľa prvého odseku tohto zákona malo dôjsť k znárodneniu zoštatnením.

Podľa názoru najvyššieho súdu (aj krajského súdu) podľa platného uhorského obyčajového práva jediným spôsobom dosiahnutia nápravy nesprávnej evidencie vlastníctva k nehnuteľnostiam v pozemkovej knihe bolo podanie žaloby skutočným vlastníkom (sťažovateľom) o tzv. „výmaz“ evidovaných vlastníkov v 32-ročnej lehote, počnúc od 9. februára 1948 do 1. januára 1961 (keď táto možnosť zanikla v dôsledku neskorších legislatívnych zmien). K tejto časti svojej argumentácie, s ktorou sa v plnom rozsahu stotožnil aj najvyšší súd, krajský súd podrobnejšie uviedol: *„... platné právo, podľa ktorého sa daný vzťah posudzuje, nepoznalo v dnešnom ponímaní neplatnosť právneho úkonu a následky, ktoré spôsobuje. V danom prípade bolo možné neplatnosť zmluvy odstrániť len spôsobom na to zákonom určeným, a to podaním žaloby o výmaz, pritom išlo o špecifické konanie a nemožno ho posudzovať podľa práva platného v súčasnom období. Teda nejde o situáciu, kedy by súd mohol prejudiciálne v súčasnej dobe posúdiť neplatnosť zápisu, ako*

by išlo o absolútne neplatnú zmluvu. Pri takomto postupe by išlo o retroaktivitu, čo nie je prípustné. K náprave v danom prípade slúžila 32 ročná lehota, ktorá bola rovnaká ako pri vydržaní, aby sa odstránil závadný stav. Žalobca však takúto žalobu nepodal. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že v dôsledku ďalšej právnej úpravy prijatej Stredným občianskym zákonníkom ako aj Občianskym zákonníkom z roku 1964 táto lehota bola skrátená na 10 rokov. Stredný občiansky zákonník č. 141/1950 v § 566 upravil, že lehota, ktorá začala bežať pred 01. 01. 1951, sa skončí, ak tento zákon určuje kratšiu lehotu, najneskoršie uplynutím tejto kratšej lehoty počítanej odo dňa 01. 01. 1951, ak určuje dlhšiu lehotu, uplynutím tejto dlhšej lehoty, počítanej odo dňa, keď lehota začne bežať. Keďže Stredný Občiansky zákonník určil kratšiu lehotu, táto uplynula dňom 01. 01. 1961.“

Keďže sťažovateľ nevyužil tento prostriedok nápravy nesprávnej evidencie vlastníctva v pozemkovej knihe, najvyšší súd (aj krajský súd) „*Za rozhodujúcu skutkovú okolnosť pre posúdenie určujúcej otázky (koho nehnuteľnosti boli znárodnené a komu bola znárodnením spôsobená majetková krivda) považoval odvolací súd to, že zápis v pozemkovej knihe v čase znárodnenia deklaroval vlastníctvo J. B. a M. B. Keďže správnosť tohto zápisu nebola relevantným spôsobom – v spore o výmaz – účinne spochybnená, bolo potrebné vychádzať z toho, že znárodneným bol majetok J. B. a M. B. a že im bola aktom znárodnenia nehnuteľností spôsobená majetková krivda v zmysle zákona č. 87/1991 Zb.“*

K argumentácii sťažovateľa v jeho dovolaní proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 15 Co 6/2009 zo 17. júna 2009, kde uviedol, že: „*Takáto žaloba by mala smerovať proti tomu, koho vlastníctvo sa navrhuje vymazať, J. B. a M. B. však boli v pozemkovej knihe vedení ako vlastníci nehnuteľností len pomerne krátky čas, lebo po znárodnení bol ako vlastník zapísaný štát. Podanie predmetnej žaloby preto právne i fakticky nebolo možné. Úvahy odvolacieho súdu o dôsledkoch nevyužitia uvedenej lehoty proti popierajú zmysel a účel zákona č. 87/1991 Zb.“*, najvyšší súd v napadnutom rozsudku ešte dodal, že „*je pritom so zreteľom na individuálne okolnosti prejednávanej veci irelevantné, z akých dôvodov k podaniu takejto žaloby nedošlo...“*. Na základe takto formulovaných právnych záverov bola žaloba sťažovateľa v druhej etape rozhodovania všeobecných súdov zamietnutá.

Zhrnutie námietok sťažovateľa

Argumentácia sťažovateľa obsahovo smerovala proti výroku v rozsudku najvyššieho súdu, ktorým bolo zamietnuté dovolanie sťažovateľa.

1. Podstata argumentácie sťažovateľa spočívala v namietaní arbitrárnosti a nedostatočného odôvodnenia právnych záverov najvyššieho súdu v napadnutom rozsudku. Podľa sťažovateľa akceptovanie jeho vlastníctva z hľadiska reštitučných nárokov nemohlo byť podmieňované podaním žaloby z jeho strany o výmaz nedôvodne zapísaných vlastníkov v pozemkovej knihe na základe neplatnej kúpnej zmluvy, ako to uviedol najvyšší súd, a to z dôvodu, že spoločensko-ekonomické zmeny podanie takejto žaloby činili nemožným, a aj vzhľadom na to, že podľa jeho názoru k neplatnosti označenej kúpnej zmluvy došlo *ex lege* a takáto žaloba nebola ani potrebná.

Podľa sťažovateľa sa najvyšší súd relevantne nevysporiadal v odôvodnení svojho rozsudku ani s jeho argumentáciou (obsahovo obdobne uvádzanou aj v jeho sťažnosti), že *„s ohľadom na spoločensko-ekonomické zmeny a s nimi súvisiace zmeny dotýkajúce sa vlastníckeho práva“* 32-ročnú lehotu na podanie žaloby o výmaz nemohol využiť *„v dôsledku procesu znárodnenia boli uvedené nehnuteľnosti prevedené a vlastnícky zapísané na Československý štát. Pritom je zrejmé, že žaloba o výmaz by už zo svojej podstaty mohla logicky smerovať len voči tej osobe, ktorej pozemnoknižný zápis žalobca navrhuje vymazať. V danom prípade však právni predchodcovia žalovaných 2/ až 5/4 boli v pozemkovej knihe ako vlastníci zapísaní len po krátke časové obdobie, keďže v dôsledku znárodnenia bol ako vlastník zapísaný Československý štát. Týmto momentom už teda akékoľvek – čo i len teoretické – podanie žaloby o výmaz právne i fakticky neprichádzalo do úvahy“*, keď považoval za irelevantné, z akých dôvodov k podaniu žaloby nedošlo.

Sťažovateľ uviedol, že *„V odôvodnení predmetného rozhodnutia... absentuje akákoľvek odpoveď resp. vyslovený právny názor vo vzťahu k otázke účinkov neplatnosti*

kúpnej zmluvy a najmä z pohľadu významu týchto účinkov k prípadnému podaniu či nepodaniu žaloby o výmaz“.

Sťažovateľ taktiež poukázal na rozpornosť záverov najvyššieho súdu, keď v napadnutom rozsudku odkazuje na dôvody iného svojho rozsudku vydaného v konaní o skoršom dovolaní účastníkov v posudzovanom konaní (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 3/2006 z 24. mája 2007), avšak ide o dôvody, na základe ktorých najvyšší súd v skoršom rozsudku dospel k inému meritórnemu záveru ako v napadnutom rozsudku.

2. Sťažovateľ videl porušenie svojich označených základných a iných práv aj v tom, že najvyšší súd v konaní o dovolaní (ako aj odvolací súd) dospel k nesprávnemu záveru a „záveru v rozpore s právnou úpravou“, keď za deň znárodnenia považovali deň prijatia zákona č. 115/1948 Zb. (t. j. 28. apríl 1948), a nie 1. január 1948. Podľa sťažovateľa 1. január 1948 bol rozhodujúci aj z hľadiska posúdenia, komu znárodnené nehnuteľnosti patrili, pričom k uvedenému dátumu bol sťažovateľ ešte vedený v pozemkovej knihe ako vlastník nehnuteľností. V tejto súvislosti sťažovateľ vytkol aj absenciu oprávnenia všeobecného súdu posudzovať ústavnú rozpornosť, resp. nesúladosť retroaktivity tohto zákona vyjadrenú v stanovení dňa znárodnenia ku skoršiemu dátumu, ako je dátum vydania samotného zákona, pričom podľa sťažovateľa takéto oprávnenie má jedine ústavný súd.

K ústavnej akceptovateľnosti právnych názorov vyjadrených v napadnutom rozsudku najvyššieho súdu

Ústavný súd aj v posudzovanej veci rešpektuje svoj právny názor vyjadrený v doterajšej judikatúre, podľa ktorého jeho úlohou pri rozhodovaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nie je posudzovanie právnej perfektnosti namietaného rozhodnutia všeobecného súdu z hľadiska formálnych požiadaviek vyplývajúcich zo zákonov a všeobecne záväzných právnych predpisov, a z týchto aspektov jeho „vylepšovanie“ (m. m. IV. ÚS 325/08), ale posúdenie jeho ústavnej akceptovateľnosti a udržateľnosti.

Ústavný súd sa preto zaoberal otázkou, či vo vzťahu k napadnutému rozsudku neexistujú dôvody zakladajúce záver o jeho ústavnej neakceptovateľnosti z hľadiska záruk, ktoré vo svojej judikatúre poskytuje základnému právu na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (a právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru).

Ústavný súd sa v doterajšej judikatúre už priklonil k zásade prednosti ústavne konformného výkladu, čo v konaní o súlade právnych predpisov vyjadril týmto právnym názorom: „Keď právnu normu možno vysvetľovať dvoma spôsobmi, pričom jeden výklad je v súlade s ústavou a medzinárodnými dohovormi podľa čl. 11 ústavy a druhý výklad je s nimi v nesúlade, nejestvuje ústavný dôvod na zrušenie takej právnej normy. Všetky štátne orgány majú vtedy ústavou určenú povinnosť uplatňovať právnu normu v súlade s ústavou“ (m. m. PL. ÚS 15/98). Zásadu prednosti ústavne konformného výkladu ústavný súd uplatňuje aj v konaniach o sťažnostiach fyzických osôb a právnických osôb podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, pričom zdôrazňuje, že z tejto zásady „vyplýva tiež požiadavka, aby v prípadoch, ak pri uplatnení štandardných metód výkladu prichádzajú do úvahy rôzne výklady súvisiacich právnych noriem, bol uprednostnený ten, ktorý zabezpečí plnohodnotnú, resp. plnohodnotnejšiu realizáciu ústavou garantovaných práv fyzických alebo právnických osôb. Inak povedané, všetky orgány verejnej moci sú povinné v pochybnostiach vykladať právne normy v prospech realizácie ústavou (a tiež medzinárodnými zmluvami) garantovaných základných práv a slobôd“ (II. ÚS 148/06, m. m. tiež IV. ÚS 96/07, IV. ÚS 95/08).

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02). Ústavne súladný výklad zákonov týkajúcich sa

rozhodovacej činnosti súdov predstavuje neoddeliteľnú súčasť ich rozhodovacej činnosti a ako taký jedine zodpovedá základnému právu každého na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (aj právu podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) (I. ÚS 24/00).

Ústavný súd pri svojej rozhodovacej činnosti uprednostňuje materiálne poňatie právneho štátu, pričom pri interpretácii a aplikácii právnych predpisov vychádza zo zmyslu a účelu príslušnej právnej úpravy a dbá o to, aby prijaté riešenie bolo akceptovateľné aj z hľadiska všeobecne ponímanej spravodlivosti (m. m. IV. ÚS 1/07, I. ÚS 57/07, IV. ÚS 182/07). Výklad relevantných právnych noriem nemôže byť taký formalistický, aby sa ním v konečnom dôsledku nielen zmaril účel požadovanej súdnej ochrany, ale aj zabránilo v prístupe k súdnej ochrane z dôvodov, ktoré nemožno v právnom štáte v žiadnom prípade pričítať účastníkovi konania, ktorý sa tejto ochrany domáha.

Článok 2 ods. 2 ústavy obsahuje ústavné pravidlo, v rámci ktorého každý orgán verejnej moci vrátane štátnych orgánov sám (autonómne) určuje nielen to, aký druh právnej úpravy použije pri rozhodovaní, ale aj to, akým spôsobom prikróčí k jeho výkladu v súlade s princípom právneho štátu, ktorý je vyjadrený v citovanom článku ústavy. Ústavný príkaz, ktorý je obsiahnutý v čl. 2 ods. 2 ústavy, je súčasne aj ustanovením povinnosti vykladať ústavné a zákonné normy tak, aby sa tento ústavný príkaz rešpektoval v celom vymedzenom rozsahu. Uvedené ústavné pravidlo sa vzťahuje v celom rozsahu aj na ochranu základných práv a slobôd, ktorú poskytujú orgány verejnej moci v rozsahu svojich kompetencií vrátane základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

Účelom reštitučných zákonov je zmiernenie majetkových a iných krívd, ku ktorým došlo v rozhodujúcom období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990, teda v pomerne dlhom období neslobody a perzekúcie, pričom v mnohých prípadoch k týmto majetkovým a iným krívdám dochádzalo na základe „právnych predpisov“, ktoré len ťažko možno podľa súčasných kritérií nazvať „právnymi“. Reštitučné zákony z obdobia po roku 1989 „otvorili“ pre oprávnené osoby priestor na to, aby sa domáhali inter alia navrátenia vlastníctva k hnutelným a nehnuteľným veciam.

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že právny názor najvyššieho súdu, podľa ktorého za oprávnené osoby v reštitučnom konaní, t. j. za osoby, ktorým boli znárodnené nehnuteľnosti a ktorým tým bola spôsobená majetková krivda v zmysle zákona č. 87/1991 Zb., považoval osoby, ktoré boli v čase znárodnenia 28. apríla 1948 zapísané ako vlastníci v pozemkovej knihe, resp. ich nástupcov, z dôvodu, že správnosť tohto zápisu nebola v súdnom konaní o výmaz sťažovateľom spochybnená, hoci bolo nesporne preukázané, že k zápisu došlo na základe neplatnej kúpnej zmluvy a skutočným vlastníkom znárodnených nehnuteľností bol sťažovateľ, považuje za právny názor, ktorý je formalistický a popiera účel reštitučného zákona.

Podľa názoru ústavného súdu výklad a aplikácia práva – reštitučného zákona – musí v prvom rade napĺňať jeho účel, a preto je neprípustné, aby v otázke ustálenia oprávnenej osoby boli založené na bezprávi spočívajúcom vo formalistickom akceptovaní deklaratórneho zápisu v pozemkovej knihe nezodpovedajúceho skutočnému stavu vlastníctva majetku v čase jeho znárodnenia.

Ústavný súd vo všeobecnosti nespochybňuje správnosť záverov najvyššieho súdu, že podľa uhorského obyčajového práva v spojení so zákonom č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník spôsobom dosiahnutia nápravy nesprávnej evidencie vlastníctva k nehnuteľnostiam v pozemkovej knihe bolo podanie žaloby skutočným vlastníkom o tzv. „výmaz“ nesprávne evidovaných vlastníkov a zákonná možnosť podania takejto žaloby uplynula v súlade s § 566 zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník 1. januára 1961.

Vzhľadom na účel reštitučného zákona ako špecifickej právnej úpravy sledujúcej nápravu krívd vzniknutých v totalitnom období, ktoré sú charakteristické porušovaním základných ľudských práv postihnutých osôb, nie je namieste, aby posudzovanie oprávnenej osoby v reštitúcii bolo prísne formálne viazané na využitie či nevyužitie právnych foriem nápravy nesprávneho zápisu v pozemkovej knihe v rozhodnom období.

Tento záver podporuje aj argumentácia sťažovateľa, s ktorou sa ústavný súd stotožňuje a v ktorej poukázal na spoločenské pomery po znárodnení a právnu a faktickú

nemožnosť sa domáhať nápravy nesprávneho zápisu v pozemkovej knihe za stavu, keď po znárodnení bol ako vlastník titulom znárodnenia v pozemkovej knihe vedený už nie nepravý vlastník, ale štát. Ústavný súd uvádza, že najvyšší súd sa „strohým“ konštatovaním, že je *„so zreteľom na individuálne okolnosti prejednávanej veci irelevantné, z akých dôvodov k podaniu takejto žaloby nedošlo...“*, zbavil povinnosti riadne sa vysporiadať s týmito námietkami sťažovateľa.

Ústavný súd na základe uvedeného konštatuje, že rozsudok najvyššieho súdu je rozhodnutím, ktoré nie je z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto rozhodol, že napadnutým rozsudkom bolo porušené základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd uvádza, že v nadväznosti na vyslovenie porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a zrušenie rozsudku najvyššieho súdu sa v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu (II. ÚS 182/06, IV. ÚS 311/08) otvára priestor na to, aby sa najvyšší súd sám vyrovnal s ochranou označených práv hmotného charakteru. Ústavný súd preto sťažnosti v tejto časti sťažnosti sťažovateľa nevyhovel, uprednostňujúc právomoc všeobecného súdu na ochranu subjektívnych hmotných práv účastníkov konania pred ochranou v konaní pred ústavným súdom. Ústavný súd v tejto súvislosti prihliadol aj na zásadu minimalizovania zásahov do právomoci iných orgánov verejnej moci, keďže nálezom zrušujúcim rozhodnutie o poslednom procesnom prostriedku, ktorý zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje, sa vytvoril priestor na ochranu namietaného porušenia týchto práv v rámci sústavy všeobecných súdov (obdobne pozri napr. IV. ÚS 128/07).

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie... Ústavný súd môže zároveň vec vrátiť na ďalšie konanie...

Podľa § 56 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde ak sa základné právo alebo sloboda porušili rozhodnutím alebo opatrením, ústavný súd také rozhodnutie alebo opatrenie zruší.

Podľa § 56 ods. 3 písm. b) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd sťažnosti vyhovie, môže vrátiť vec na ďalšie konanie.

Podľa § 56 ods. 6 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd právoplatné rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah zruší a vec vráti na ďalšie konanie, ten, kto vo veci vydal rozhodnutie, rozhodol o opatrení alebo vykonal iný zásah, je povinný vec znova prerokovať a rozhodnúť. V tomto konaní alebo postupe je viazaný právnym názorom ústavného súdu.

Vzhľadom na to, že ústavný súd vyslovil, že rozsudkom najvyššieho súdu bolo porušené sťažovateľom označené základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zároveň rozhodol aj o zrušení tohto rozsudku a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd bude po vrátení veci na ďalšie konanie viazaný právnym názorom ústavného súdu týkajúcim sa výkladu a aplikácie reštitučného zákona v otázke posúdenia oprávnených osôb na vydanie veci vyjadreným v časti III tohto nálezu.

Ústavný súd napokon rozhodol podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku právneho zastúpenia advokátom JUDr. J. S., B. Ústavný súd pri priznaní odmeny vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len

„vyhláška“) a počtu úkonov právnej služby (prevzatie a príprava zastupovania, písomné podanie sťažnosti ústavnému súdu). Podľa § 11 ods. 3 v spojení s § 1 ods. 3 vyhlášky je odmena advokáta za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2011 1/6 z výpočtového základu zo sumy 741 €, čo predstavuje za jeden úkon právnej služby odmenu v sume 123,50 € a 7,41 € režijný paušál, teda za dva úkony právnej služby prináleží advokátovi suma 261,82 € spolu s 20 % daňou z pridanej hodnoty z tejto sumy, t. j. spolu 314,18 €.

Podanie sťažovateľa z 22. júla 2011 nevyhodnotil ústavný súd vzhľadom na absenciu ústavnoprávneho rozmeru v jeho obsahu ako podanie relevantné na rozhodnutie vo veci samej, a preto odmenu zaň nepriznal.

Priznanú úhradu trov konania je najvyšší súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 Občianskeho súdneho poriadku).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. augusta 2011